

הגויים אינם שווים לכלום!

היום בעז"ה נעסוק יותר בסוגיא של יעקב ועשו: כשמתחילים ללמוד את הפרשיות האלו, הן עם יעקב אבינו, והן עם יוסף והשבטים, צריכים להחליף משקפיים. דרך דוגמא, מי שיש לו משקפיים עם זוגיות בצבע צהוב, ומשום מה הוא לא הבחין בכך... הוא הולך ברחוב ומתפלא, מה קרה היום? כולם צהובים... החשמל צהוב, הפרחים צהובים, האוכל צהוב, מה קרה?... נכון. הראיה שלך צהובה כי המשקפיים צהובים. תחליף משקפיים ותראה אחרת... בפרשיות האלו אנחנו לומדים ראייה של תורה מה, גם אם נראה ההיפך הגמור, וכ"ש שעלינו להחליף משקפיים של רחוב, למשקפיים של תורה. ונראה לאט לאט:

הדבר הראשון: ברש"י בתחילת הפרשה מביא, 'דבר אחר, ויישב יעקב', הפשטני הזה, נכנסו גמלו טעונים פשתן. הפחמי תמה, אנה יכנס כל הפשתן הזה?... היה פיקח אחד משיב לו, ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששורף את כולו. כך, יעקב ראה כל האלופים הכתובים למעלה, תמה ואמר: מי יכול לכבוש את כולן? מה כתיב למטה, "אלה תולדות יעקב - יוסף", וכתוב והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש. ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כולם!

אומר מרן רה"י זיע"א, פה נמצא הויכוח הידוע של כמות ואיכות. הפחמי רואה כמות כה אדירה של פשתן, הוא נבהל... אומר לו הפיקח, מה ראתה פה? בלון נפוח... אתה עושה חור קטן בבלון ואין פה כלום... מזה אתה נבהל?... ניצוץ אחד שלך שורף הכל. התורה רוצה שתראה שאין פה כלום!

קשה לנו להבין את הדברים, נראה מה כתוב במדרש: (תנחומא וישב אות ד'), 'מעשה באנטונינוס שבא לקיסרין ושלא אחר רבנו הקדוש, והלך עמו רבי שמעון בנו ורבי חייא הגדול. ראה רבי שמעון שם לגיון אחד (חיל של מלך) נאה ומשובח. ראשו מגיע לקפאליקס של עמודים. (כותרת של עמודים - עשויים למגדלים ולבנין גבוה) אמר לו לרבי חייא - ראה כמה פטומין עגלים של עשו. נטלו רבי חייא והוליכו לשוק והראהו סל של עגבים ושל תאנים והזבובין עליהם. אמר לו רבי חייא, זבובין אלו ואותו לגיון - שוין". אתה קורא להם עגלים פטומין?!...! זה זבוב!...

כשעלה רבי שמעון אצל אביו, אמר לו כך אמרתי לרבי חייא וכך השיב לי. אמר לו כל כך נתן רבי חייא הבבלי ממש, שהשוה אותן לזבובין?!... לפי שלגיונים אלו אינן ספונגין **לכלום!** אבל זבובין הקב"ה עושה שליחותו בהן שניא, והיה ביום ההוא ישרוק ה' לזבוב אשר בקצה יאורי וגו'.

הגויים אינן כלום! לא עגלים פטומים, וגם לא זבוב. וזה מה שאומר הקדוש ברוך הוא ליעקב, לא ראתה כלום. ממה אתה נבהל? משמונה אלופי אדום?! ניצוץ אחד יוצא משלך ושורף ומכלה את הכל. זה העניינים של תורה! רואים פה לגיון ענק, בא המדרש ואומר, זה שום דבר... אינן ספונגין לכלום!

ובעז"ה נראה עוד כמה וכמה דוגמאות:

הגמרא (ב"ב י, ב פסחים נ, א) מספרת, על רב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי, שהוא חלש ואתנגיד, דהיינו שפרחה נשמתו, ואח"כ חזרה לגופו, כשחזר - שאל אותו אביו מה ראתה?!... אמר לו **עולם הפוך** **ראיתי**, עליונים למטה ותחתונים למעלה, [אותם שהיו כאן חשובים - ראיתי קלים] דהיינו כל בעלי המשרות הגבוהות - קטנים שמה... והאנשים הפשוטים, העניים ובעלי הייסורים - הם מאד מרוממים שם. אמר לו, בני, **עולם ברור ראיתי!** כך זה צריך להיות. יש כאלו שאכלו **עולמם בחייהם, ויש כאלו שאמנם פה היה להם קשה, אך שכרם שמור להם לעולם הבא.**

העבודה שלנו - זה לראות את העולם ברור. עולם הפוך - זה איך שהרחוב מסתכל. עולם ברור - זה איך שהתורה רואה.

קשה להשתחרר מהרושם הראשוני...

כאשר אנחנו מגיעים לפרשיות האלו, של יוסף והשבטים, אנחנו יודעים שהם מהפרשיות הקשות ביותר, ולהתחיל להבין את זה - - - קשה מאד.

אבל כל אחד מבין, שהדברים לא כ"כ פשוטים כמו שנראה בהשקפה הראשונה, אחת הבעיות הגדולות היא, שאת כל הסיפורים האלו על יעקב ועשו, ועל יוסף והשבטים - כבר שמענו את זה בילדותנו בגן, וכך זה התקבל לנו, כמו שזה נראה ברושם הראשוני, וקשה לנו לצאת מהרושם הזה...

וזה מחסיר מאיתנו להתקדם הלאה לדברים הרבה יותר נשגבים, ברובדים קצת יותר עמוקים... ולכן נשמור את הסוגיא להמשך הפרשיות שמשלימים את התמונה.

גם כל הפרשה של יעקב ועשו, והמאבק עם שרו של עשו, הוא מכבשונו של עולם וכפי שהאריך בזה הגר"א ווסרמן בקו' עקבתא דמשיחא. ובוה נגע בקצה המזלג.

במאמר המוסגר: כעת לומדים בישיבה מסכת יבמות. אמר הגאון ר' חיים שלמה ליבוביץ זצ"ל, נכדו של הברכת שמואל, את מסכת יבמות עם כל יסודותיה העמוקים, וסוגיותיה הסבוכות - אבי לימד אותי כבר כשהייתי ילד, (ידוע שהוא היה עליו אדיר!) גם עומק בנינה כפי שלמד הברכ"ש, וזה מאד חבל... ולמה? כי נשאר לי בראש תפיסה מוקדמת של ילד צעיר וזה קשה להשתחרר מזה... כך אמר ר' חיים שלמה.

תמיד הרושם הראשון משאיר את רישומו, ולכן, כל הפרשיות העמוקות האלו, איננו יכולים להגיע לתכליתן.

בקשת האמת

אגב שדיברנו על יבמות, ידוע שאחד ממעתיקי השמועה הגדולים במסכת יבמות - זה הגאון ר' ברוך בער ליבוביץ, בעל ה"ברכת שמואל", ועל 'בקשת האמת' של רבי ברוך בער, סיפר לי מוריני הגי"ר נחום לבה שליט"א, ששמע מבעל העובדא, סיפור מעניין שסיפר הגי"ר לייב בקשט מדטרויט, שרבי ברוך בער היה מגיע פעם בשנה למיר, ליומיים או שלשה, והוא היה מקפיד מאד לא להיכנס לישיבת מיר. כי הרבה מהעילויים של מיר - למדו בקמניץ, [ישיבתו של ר' ברוך בער] וכשהם יראו אותו - הם יבואו להתגודד סביבו, וזה פגיעה בראשי הישיבה של מיר. אז הוא היה הולך להתפלל עם הבעלי בתים, וכל הבחורים שלמדו בקמניץ - באו לשם גם כן, להתפלל איתו...

המשגיח של מיר, ר' יחזקאל לוינשטיין - התנגד לעניין. הוא אמר שבחור צריך להתפלל בישיבה! אבל אנחנו הבחורים אחזנו, שלתת לר' ברוך בער להתפלל יחד עם בעלי בתים בלי אף בן תורה זה בושה, אז סברנו "כבוד התורה עדיף", - ככה הוא סיפר.

פעם אחת, הגיעו קבוצה גדולה של בחורים להתפלל עם ר' ברוך בער, ובראשם היה רבי יונה וילנסקי (קרפילוב) בעל ה"יונת אלם". הוא היה נחשב ה"עילוי", גם במיר וגם בקמניץ. אמר להם רבי ברוך בער, אתם כולכם בעלי כשרון, אולי תעשו איתי חסד... יש לי שיעור מאד יפה, אבל הוא לא כ"כ מוצא חן בעיני הרב מבריסק. ואם הרב מבריסק לא כ"כ מרוצה מזה - סימן שזה לא נכון.

אבל היות שזה שיעור מאד יפה שהשקעתי עליו הרבה, אולי תוכלו לעזור לי למצוא איזו נוסחא, שגם הבריסק קרוב יסכים לה...

ר' יונה קרפילוב מאד היה קשה לו העניין הזה, שכל דבר ר' ברוך בער שואל את הרב מבריסק, וצריך הסכמה ממנו, והרי הוא (ר' ברוך בער) יותר מבוגר מהרב מבריסק, ועמוד עולם, ואף הרבי מספיק גדול, כדי לסמוך על הבנתו, גם אם הרב מבריסק לא אוהז ככה.

הגיב ר' ברוך בער, הוא רוצה להשלות אותי... אם הרב מבריסק לא מרוצה מהפשט הזה - אז 'אני' יודע שזה כבר לא נכון...

ר' ברוך בער כל חייו רק חיפש את האמת. ר' ברוך בער על יבמות - יחד עם השיעורים של ר' חיים שלמה - נכדו - שמפרש ומסביר עומק כוונתו, הדברים מאירים באור יקרות.

מי חי בזכות מי...

החפץ חיים היה אומר, שבמפה של העולם - ראדין בקושי נראית שם, כנקודה קטנה... והוא הדין קמניץ וברנוביץ, אך במפה של השמים - מקומה נרחב מאד מאד... מסתמא שגם בני ברק, ירושלים, קריית ספר ועוד כמה מקומות - תופסים מקום גדול מאד במפה של כל העולם. כך גם בכל המקומות בהם יש תורה. מה יש עוד בעולם חוץ מתורה? מה?... כל השאר הם כלום! גם לא זבובים.

היום כל האנשים שלא משתייכים לעולם של תורה - הם לועגים לנו. אבל 'המבט האמיתי' - היה אומר ר' אליהו לופיאן - שהם חיים בזכותינו!!! לולא הבני תורה - כבר מזמן הם לא היו חיים בעולם.

וממילא, כאשר שומעים על בני תורה בהם גם בחורי ישיבות שמהללים בתשבחות את ראשי השלטון, זה צורם נורא, ומזעזע...! מה לנו ולחילונים גמורים מחללי שבת!?!...

ר' שלמה לורנץ יו"ר ועדת הכספים, ערך פעם חתונה באולמי וגשל, והשתתפו שם נכבדי המדינה ושריה, ובאו הרבה בחורים לראות את 'הוד מעלתם', נוכח שם הגאון ר' חיים שאול קרליץ זצ"ל וצעק שם על הבחורים בקול רעש גדול, מה אתם הולכים לראות!?!... חייבי כריתות ומחללי שבת!?!... תחזרו לשיבה!

אף א' מכל רבי השלטון לא קיבל שום הכשר... כל מה שהוא כן עושה לטובתינו זה רק בגלל שהוא צריך אותנו... לא לטובתנו המכוון. הגמרא בשבת מספרת (לג, ב) למה רשב"י ברח, כי אמר שם רבי יהודה כמה שווקים תקנו, וכמה מרחצאות עשו, אמר רבי שמעון - כל מה שעשו לא עשו אלא להנאתם! והוא הדין פה.

כאשר נפטרה הרבנית זילברשטיין, אמר לי בנה הגי"ר אברהם יעקב, לך לאבא, יש לו הרבה סיפורים יפים על אמא... באתי לנחם, והוא סיפר לי סיפור אחד, (מקוצר הזמן) כאשר רצו לפתוח במעיני הישועה - מחלקת ילדים, פנו אליו בתור יו"ר ועדת ההלכה, וביקשו ממנו שיבא אליו 'שר הבריאות' לבית, ושם ידברו אתו, ואז הוא יאשר את פתיחת המחלקה.

הוא סיפר זאת לרעייתו הרבנית, ששר הבריאות הולך להגיע אליהם, הרבנית הגיבה בתקיפות: כל זמן שאני בחיים - היה לא תהיה! אני מוכנה לארח את מי שאתה רוצה, לא אותנו!!!

ור' יצחק הוסיף, שהיא תמיד אשה כשרה העושה רצון בעלה, ולא היתה מדברת בתקיפות כלל... הוא שאל אותה, מה קרה, מה הבעיה בזה?... אמרה לו הרבנית: אם יבא שר הבריאות, כל הילדים של רמת אלחנן יבואו לפה, לראות את 'הוד מעלת' - שר הבריאות, הם יהיו חולי נפש מזה, משר הבריאות הזה... זה יפגע בכל החינוך הטהור שלהם, אני לא אתן יד לזה... תביא לפה את גיסי הגר"ח קנייבסקי ותראה איזה קבלת פנים נעשה...

ובאמת הם עשו זאת במקום אחר... ואמר לי הגי"ר יצחק, והיא צודקת!...

בעקבתא דמשיחא, מביא ר' אלחנן במאמר 'אומר אני מעשי למלך', בשם החפץ חיים: **פעם ישבתי באסיפה של גדולי ישראל, ושאלתי שם שאלה, ואף אחד לא ידע להשיב לי תשובה: שאלתי, הן אמת שאנחנו צריכים את הרשעים, אבל מי הרשה לנו לתת להם כבוד?...**

גם אם יש אנשים שאנחנו צריכים אותם, אבל איך יכולה לעלות מחשבה בלב של בן תורה שצריך לכבד אותם?...

עמל התורה זה מה שמגן!...

החזון איש אמר, בני אדם מרבים בהשתדלות, ואינם יודעים שבאפשרותם לבטל הרבה גזירות קשות ע"י שלומדים טוב דף גמרא אחד עם תוספות! זה מועיל הרבה יותר ממה שכל השתדלות אחרת שבעולם יכולה לעזור... עמל התורה.

אנחנו חיים בעולם שההרגשה הטבעית היא, פלוני עוזר, פלוני יכול, יש לו את הקשרים לכך וכדו'... בעולם של תורה יודעים שיש בורא עולם. צריכים לפנות אל הבורא עולם כי רק הוא יכול לעזור. ודף גמרא זה מה שהקב"ה אוהב, ובה אנחנו יכולים לזכות.

והנה זה פלא: היטלר, היה ידוע בתור שונא ישראל עוד הרבה לפני שהוא התחיל את השואה. למה הוא חיכה כ"כ הרבה זמן, למה הוא לא התחיל את השואה לפני כן, מי הפריע לו?...

אמר החזון אי"ש: עמל התורה של רבי שמעון שקופ, ושל ר' ברוך בער, הם אלו שעמדו כחומה בצורה להגן על ישראל. וכל זמן שהם חיו - היטלר לא יכל לעשות כלום! אחרי שהם נפטרו חסרה ההגנה ופרצה השואה...

ועמל התורה עוזר לנו עד היום הזה.

לא להשתחוות לרשעים

רש"י בתחילת וישב אומר, ממה יעקב נבהל? הוא ראה את כל האלופים הללו, אמר, מי יכול לכבוש את כולן?... מה כתיב למטה, והיה בית יעקב אש וכו' ניצוץ יוצא מיוסף ושורף את הכל.

נשאלת השאלה: הרי רש"י עצמו הביא לעיל (ל, כה) כאשר נולד יוסף, "ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה אל מקומי ולארציי", אומר רש"י - משנולד שטנו של עשו, שנא' "והיה בית יעקב לאש ובית יוסף להבה וכו'", וכשנולד יוסף - בטח יעקב בקב"ה ורצה לשוב. אם כן מה קרה פתאום, לאן נעלם הבטחון של יעקב?... למה צריך את המשל ואת הנמשל, הוא כבר ידע את זה לבד!...

אלא, על סמך מה היה הביטחון של יעקב? "הקול קול יעקב", והידיים ידי עשו. כל זמן שהקול - קול יעקב, אין ידי עשו שולטות. ובבעל הטורים מביא בפרשת וישלח, ויהי לי שור וחמור, רמז לו יעקב לעשו, שור זה יוסף שנא' "בכור שורו הדר לו", וחמור זה יששכר, שנא' "יששכר חמור גרם". יש לי גם שור שזה השטן שלך, וחמור - עמל התורה, ממילא אין לך מה לבא להתחיל איתי. אז מה קרה פתאום?... אלא - יעקב היה סבור, כיון שהקול קול יעקב, אז בכלל לא צריך שיולדו לעשו שמונה מלכים, מאיפה הם צצו לפה? ויעקב חשש שאולי ה"קול יעקב" לא בעיצומו ולכן הוא פחד.

מה התשובה באמת, איפה ה"קול קול יעקב"?... יש חז"ל, הי"דעת זקנים" מביא מדרש, אמר לו הקב"ה ליעקב, אני אמרתי לך, ורב יעבוד צעיר, למה אתה משתחוה אליו ואומר לו "אדוני עשוי"?... על כל פעם שאתה אמרת לו "אדוני עשוי", קם מלך לאדום. ודאי שיש את הכח של הקול קול יעקב, ולא היה צריך להיולד שום מלך לאדום, רק בגלל שהשתחוית לו, לכן קמו ממנו המלכים.

במדרש רבה (עה, ב) כתוב "מעין נרפש מקור משחת צדיק מט לפני רשע" א"ר יהודה ב"ר סימון כשם שאי אפשר למעין להרפס ולמקור להשחית, כך אי אפשר לצדיק למוט לפני רשע. וכמעין נרפש וכמקור משחת, כך צדיק ממיט עצמו לפני רשע. אמר לו הקב"ה לדרכו היה מלך והיית משלח אצלו ואומר לו כה אמר עבדך יעקב.

עוד אחז"ל (שם, ג) וישלח יעקב. ר' הונא פתח "מחזיק באזני כלב עובר מתעבר על ריב לא לו". משל לארכי לסטים שהיה ישן בפרשת דרכים. היה זה מקום מועד לפרוענות וסכנת נפשות לעבור שם. היה אחד שהוכרח ללכת דרך שם, וראה בן אדם ישן והתחילו להקיצו, אמר לו - קום! זה מסוכן לישון פה...! והוא התעורר, והתחיל מקפח בו, והכהו מכות נמרצות, ורצה להרוג אותו. אמר לו העובר אורח - מה עם ההכרת הטוב שלך?... רציתי שתינצל מן הלסטים מזויין! אמר לו, אני הוא הלסטים מזויין... היה לך נס שישנתי, למה הערת אותי?...

עשו הולך לדרכו לאדום, אומר לו הקב"ה ליעקב - מה אתה מעיר אותו?... למה אתה משתחוה לו?... אתה עשית את זה!

והרב'ה שלנו, ר' מאיר חדש זצ"ל האיר לנו באור יקרות: למה באמת יעקב עשה את זה?... והביא שכתוב במדרש (שם י"א) שיעקב חשב אולי עשו ישוב בתשובה.

אבל עם כל התירוצים והכוונות לשם שמים, וכתוב בזוהר (וישלח ר, עא), שבשביל שיעקב לא ישתחוה לעשו אז דמות של שכינה נודמנה לו, כך שכשיעקב השתחוה - הוא השתחוה לשכינה, רק עשו חשב שזה בשבילו... אבל התביעה היתה על כך שהצדיק מט לפני רשע.

כאשר הרשע מרגיש שאתה נכנע לו ומתרפס לפניו זה חורבן העולם! וגם אם הכוונה היא לטוב, זה מציאות בבריאה כמו שאש שורפת ולא ישתנה עפ"י הכוונה, כך הצדיק מט לפני רשע זה זורע הרס וחורבן בעולם. וזה מה שגרם שיעמדו אלופי אדם. כאשר הקול קול יעקב - אין מה לפחד כלל! גם כשעשו בא לקראתך וארבע מאות איש עמו - הוא יקח את כל הארבע מאות אליו... ר' אלחנן מביא (שם אות ט"ז) שהפחץ חיים אמר, אומרים היום שיש "יהודי חופשי", אמר ע"ז הח"ח, אני מבין שהוא חופשי. אבל במה הוא יהודי?... יהודי שהוא מחלל שבת - במה הוא יהודי?... זה כמו שא' יגיד אני בן של... ואין לי אבא.

בן תורה צריך לדעת שאנחנו מעל הכל! אין צדיק מט לפני רשע. לא מעניין אותי איך הרחוב מסתכל עלי, אבל על מה העולם עומד - אני יודע!

יעקב אמר "עם לבן גרתי" וברש"י, ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים. איך באמת יעקב הצליח להחזיק מעמד?... אמר א' מהרבנים לרב מבריסק - זה מה שיעקב אמר "ויהי לי שור וחמור", לבן היה נחשב בעיני כשור וחמור... לא התפעלתי ממנו. כאשר שמע זאת רבי יושע בער (בן הרב מבריסק) הוא אמר - ודאי שזה לא הפשט הפשוט. אבל הורט הוא נכון... כשמתחילים להחשיב את הרשעים - קשה מאד להינצל מהם. כשמחשיבים אותם לשור וחמור, הרבה יותר קל... ושור וחמור זה אפילו הרבה מידי... הוא גם לא זבוב. כלום!

להתבונן ולראות מה עומד מאחורי...

המבט שלנו מחייב אותנו לראות דבר בשלמות. סיפר הגאון ר' יצחק אזרחי שליט"א בהלויית חמותו הרבנית שמואלביץ ע"ה (אשת מרן הגר"ח), שפעם חמותו הביאה לבעלה הגי"ר חיים שמואלביץ ולו - כוס תה. שאל אותו רבי חיים, מה אתה רואה פה?... אמר לו כוס תה... ומה יש בפנים?... שאל ר' חיים, ענה לו ר' יצחק, מים חמים, תמצית תה, וסוכר... חזר רבי חיים ושאל, מה אתה רואה פה 'עודי'?... ר' יצחק לא הבין... הוא שאל, ומה השוער רואה פה?... **אמר לו רבי חיים, אני רואה פה את הלב של אמא...!**

ידוע בחברון, שהבית של המשגיח ר' מאיר חדש היה פתוח תמיד לכל הבחורים, היו נכנסים לשם מתי שרוצים, ר' מאיר ישב ולמד, הוא לא הבחין בכך שנכנסו או היו שם. ובשבת היה קבוע מיחס גדול של תה למי שצריך וחוץ מזה הרבנית ע"ה היתה מכינה סיר חמין גדול פרווה, פעם שאלו אותה, איך יכול להיות צ'שולנט פרווה וכל כך טעים?... **אמרה הרבנית וכי אתם לא יודעים - אני מכניסה בפנים את הלב שלי...! ואמרו הבחורים, אם כן זה חמין בשרי, לא פרווה...**

אותנו למדו לראות כל דבר במבט קצת יותר נרחב: וכעת במאמר מוסגר - קצת שנוגע לנו כאשר רואים ישיבה שלמה של בחורים שיושבים ולומדים בהתמדה, במבט שטחי זה נראה רגיל, מקום של בחורים שיושבים ולומדים. אבל במבט חושב יותר ומעמיק: מי עומד מאחורי זה?... איך המקום מתפקד תדיר כל העת?... וכשמסתבוננים בכך, מגיעים להבנה שאנחנו חייבים הרבה 'הכרת הטוב'... הן לעומדים בראשה, והן לעומדים מאחוריה... מה טובו אוהליך "יעקב"... רגעים של מחשבה...

ההסתכלות השטחית, וההסתכלות המעמיקה...

"וויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה... על כן קרא שמו אדום". שאל הגאון רבי אליהו דיסקין, הרי יש סיבה הרבה יותר פשוטה לקרוא לו אדום, הרי הוא נולד "אדמוני"? ומסביר ר' אליהו, אדמוני - זה הצבע שלו, אבל זה לא המהות. כאשר הוא אמר הלעיטני נא מן האדום האדום הזה - הוא גילה בזה את המהות שלו! מה עשו רואה?... כלום. האדום האדום הזה. את התאוות שלו.

קצת התבוננות - קצת מחשבה. הרי למה עשו היום עדשים?... כי אברהם אבינו נפטר. זה הסבא שלך!!! אבא יושב שבעה, מה התגובה שלו?... איתא במדרש, גם באברהם פגעה מידת הדין!...

אמר לו הן. אמר - אם כן לא מתן שכר ולא תחיית המתים. אי אפשר לא באברהם ולא באלוקיו.

עשו עשו... הרי הוא מת בגללך! חז"ל אומרים שהקב"ה הקדים את מיתתו של אברהם בחמש שנים כדי שהוא לא יראה איך שהנכד שלו יוצא לתרבות רעה. אבל את מה עשו רואה?... האדום האדום הזה. את התאוות שלו. זה המהות שלו. מעבר לזה - שום דבר... אבל יהודי רואה את מה שעומד מאחורי זה.

חז"ל אומרים במדרש תנחומא פרשת ברכה, רשעים בחייהם קרויים מתים. תדע לך, הוא קם בבוקר רואה חמה זורחת ואינו אומר "יוצר אור", ובערב כשמחשיך, לא אומר "המעריב ערבים". מסביר מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זצ"ל בסידורו, הרי אתה רואה עולם שלם... זריחת השמש... מישהו עשה את זה! איפה ההכרת הטוב שלך?... מתים! לא רק שאתה לא בן אדם, אתה גם לא בעל חי... מת.

אדם חי, נושם, רואה בריאה כזו יפה, כי אראה שמיד מעשה אצבעותיך, ירח וכוכבים אשר כוננת, מה גדלו מעשיך ה', מאד עמקו מחשבותיך... השמים מספרים כבוד קל ומעשה ידיו מגיד הרקיע, מבשרי אחזה אלוך.

בא... תתבונן... אתה חי, אתה נושם, זה נעשה לבד?... מי עשה אותך?... מי ברא אותך?...

מי שאין לו מבט של תורה לא רואה כלום... אבל מי שיש לו, מתבונן, מה זה "אני", השמונים קילו בשר שלי?... וכי הבן אדם נמדד לפי משקל הבשר שלו?!

אדם צריך להבין, יש בריאה, יש בורא, למה בראו אותי?... בא תחשוב... מה היה אברהם אבינו?... הוא ראה בריאה והתעניין, מי ברא אותה? מיהו בעל הבירה?... מה מטרת הבריאה, למה היא נבראה... אדם שמתעניין - מגיע.

"ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן". נשאלת השאלה, מה התביעה?... שור זה בטבע שלו להכיר את קונהו. מה רוצים מאיתנו?... **גם אצלך זה בטבע!!! אבל תפתח את העיניים!... בן אדם לא רוצה... הוא מפחד. הוא מפחד שזה יחייב אותו... זה לא קשה להבין את זה. לראות כזו בריאה יפה, הכל מתוכנן, הכל שלם, וזה נעשה לבד?...! כל בר דעת מבין את זה!**

לרעוד מביטול תורה!!!

כעת נדע:

אומר רבי מאיר חדש, מדליקים נרות חנוכה, ומה נכתב בשמים? [עני' בסוף המאמר בשם המדרש בויק"ר פל"ד פ"ח] על הרבה אנשים כותב 'אדם עשה מעשה הקוף והדליק נר'. אני בא, מדליק נר, ושלוש... ורק לסופגניות וללביבות יצאתי ידי חובה.

רק רגע... הנר רוצה לדבר אתך, הנר רוצה לספר משהו... למה הדלקת נר?... תחשוב רגע... שבת היום?...! למה יש מצוה להדליק נר?... היו לנו ניסים ונפלאות, בא, תתבונן, תודה לה' על כך, על הניסים ועל הפורקן... בחשכת הגלות - הנר מאיר לפתע באור יקרות...!

ברמב"ן פ' בעלותך (ח, ד) בשם מגילת סתרים כתוב שנרות החנוכה הם המשך ישיר של הדלקת הנרות בבית המקדש. וגם זה שייך לאהרן ב"שלך גדול משלהם" (רש"י במדבר ח, ב) בימי החנוכה עומד היחיד בביתו, הבית הוא כבית המקדש משכן לשכינה ואתה ה'כהן' המדליק, איזה רוממות למה שזוכים. רגע של מחשבה ממעשה קוף, לכהן בבית המקדש - נורא למתבונן!!

ולא בכדי כי הרמב"ם (שלהי הל' חנוכה), **מצות נר חנוכה - מצוה חביבה היא עד מאד**, וצריך להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח הקל והודיה לו על הניסים שעשה לנו.

יצא היום מכתב של מרן רה"י, רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, וגדולי הדור מחזיקים יחד עמו, שחג החנוכה לא נועד לגרום חלילה לביטול תורה, אלא צריכים לשבת וללמוד.

ואם נחשוב קצת - אנחנו אמורים להתבייש... לקחת את הימים שמסוגלים לתורה, כמו שהאריכו בספרים כי נר מצוה ותורה אור, על זה צריכים לחתום לנו גדולי ישראל שלא להפסיד את זה בידים.

היום באופן כללי מצא לנו היצר דרך להכנס לבית המדרש בלבוש של מצוה, סעודות של הלולא לצדיקים, ודרשות חיזוק וכיוצא ב שהצד השווה שבהם - ביטול בית המדרש.

ואנחנו צריכים לדעת, מקל וחומר:

הגאון ר' יעקב פרידמן (ר"י תפרח) היה לו בן שלמד בישיבה, והגיע זמן נישואיו. יום אחד לפני החתונה - נכנס ר' יעקב לחדר אוכל ואמר, תשמעו: מי שמגיע לחתונה בגלל שהוא חבר של בני החתן - זכותו, כמו שאר החתונות. אבל מי שבא לחתונה רק בגללי - אני לא מוחל לו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא!!! שתהיה עלי אח"כ תביעה בשמים שאני גרמתי לביטול בית המדרש?!... אני לא רוצה כזה דבר...! אני אוסר עליכם לבא!

ומקל וחומר - - - אם היתה היום יתחייית המתים, היה מגיע ה'בת עין' קודם כל, וצועק אני לא מוחל לכם לא בעולם הזה ולא בעולם הבא!!! בשביל מה בטלתם תורה, בשביל לעשות סעודות לכבודי?!... שב ותלמד! אל תהרוס בית מדרש שלם ברפיון שלך. וגם בעל התניא יבא עם טענות דומות, ועוד גדולים...

ברוך ה' יש היום ריבוי חתונות, והרבה רוצים לזכות במצוה של "כל המשמח חתן וכלה זוכה לבנות חורבה מחורבות ירושלים", ולבינתיים הם מחריבים עוד כמה בדרך... לא לזה התכוונו באלו דברים שאין להם שיעור - 'הוכנסת כלה' - והמבין יבין.

העולם לא נהיה הפקר. חנוכה זה ימים מאד מסוגלים להצליח בהם בתורה! וזה כתוב בספרים הקדושים! וכמו שהליצו על זה מהגמי בשבת, מאי חנוכה? דתנו רבנן!...

אבל לתכנן מסיבות ודברים זה אסור בלי לברר אם זה לרוח הישיבה או לא. אחרת כל אחד יבטל לימוד בשביל זה... אפשר לעשות את זה בזמן של שבת חנוכה - שיוצאים הביתה, ונראה אז מי יבוא...

לרעוד...! לרעוד!!! לבטל בית מדרש?! רפיון בבית מדרש?!...!

אתה יודע מה אתה מביא בזה על עצמך?...

בישיבת קלם היו בדר"כ מעט מאד בחורים שהסכימו לקבל. פעם אחת הבחור שהיה אחראי לדפוק בסוף הסדר, דפק דקה אחת לפני הזמן. והסבא מקלם רעד כולו מהגיהנם שיהיה לאותו בחור... לבטל ישיבה שלמה למשך דקה?!... וק"ו להכניס רפיון לבית מדרש...

הנרות חנוכה קצת מדברים אלינו... רוצים לאסוף זכויות...

להיות כתוב לנצח...

סיפר לי לפני ימים ספורים הגאון ר' אברהם ישעיהו קניבסקי (בנו בכורו של מרן הגר"ח זצ"ל), שיש 'מושב זקנים לבעלי התוספות', בפרשה הקודמת (לה, כב) - 'ויהי בשכון ישראל בארץ ההיא, וילך ראובן וישכב את בלהה פילגש אביו, וישמע ישראל - פיסקא באמצע פסוק - ואח"כ ההמשך: 'ויהיו בני יעקב שנים עשר'.

מביא ה'מושב זקנים' יש מדרש שכאשר ראובן ראה שיעקב לוקח את מיטתו מאהל רחל לאהל בלהה, השפחה, הוא ברח מהבית. כיון שהוא לא יכל לשאת את הבושה של אמו. ויעקב אבינו שלח לקרוא לו, ושאל אותו למה הלכת?

אמר לו כי לא יכלתי לשאת את הבושה של אמא שלי. ויעקב אבינו שיבח אותו על כך.

ומביא ר"י מבעלי התוספות: וכך נדרש פשט הפסוק: **"ויהי בשכון ישראל בארץ ההיא"**, ומתה רחל. **"וילך ראובן"**. ראובן ברח מהבית. ולמה, לפי שראה את בלהה, ואת עלבון אמו לא רצה לראות, לפיכך הלך מאחיו. ומה שכתוב **"וישכב את בלהה פילגש אביו"** - זה הולך על יעקב, שיעקב הביא את מיטתו לאהל בלהה. **"וישמע ישראל"**, וכששמע יעקב שראובן תבע עלבון אמו - הוא ראה שהצדק עמו, ושלח לקרוא לו. וכאשר ראובן חזר **"ויהיו בני יעקב שנים עשר"**.

וממשיך בעלי התוספות: **"ואתא ראובן ונשקיה אכרעיה!"** הגיע ראובן מהעולם העליון ונישק את ר"י על רגליו. למה, לפי שדיבר טוב עליו.

שאל הג"ר אברהם ישעיה, את אביו מרן שה"ת, הרי בגמרא מבואר שהדברים היו כפשוטן אז למה ראובן שמח בפשט הזה?...

אמר לו אביו, יתכן שהדברים היו כמש"כ בגמרא. אבל כתוב שדוד המלך ביקש שלא ייכתב סורחני. ואע"פ שזה היה, אבל שזה לא יהיה כתוב בתורה...

תורה זה נצח - זה מציאות אחרת בבריאה וכולם לומדים את זה ומדברים על זה, גם פה, יכול להיות שזה היה. אבל זה כבר לא כתוב בתורה... כאשר כתוב בתורה זה נצח - זה עולם אחר...

אז נדברו יראי ה'...

מה העצה שלנו היום להיות כתובים?... ועיין ויק"ר (פלי"ד פ"ח) - לשעבר היה אדם עושה מצווה, והנביא כותבה, ועכשיו - כשאדם עושה מצווה - אליהו ומלך המשיח כותבין - והקב"ה חותם על ידיהם.

כתוב בפסוק **"אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו, ויקשב ה' וישמע, ויכתב ספר זיכרון לפניו, ליראי ה' ולחושבי שמו"**.

הקב"ה יכתוב ספר זכרונות - והוא קורא בזה! קורא בזה כל העת... איך נכתבים בספר?... אז נדברו... חיזוק... חנוכה זה חנוכה, לימוד תורה בהתמדה...

ידוע שמרן רה"י רבי גרשון בכלל לא מבין בכך שנוסעים לשבת חנוכה לבית... זה כמו חתן וכלה, שהחתן רוצה לצאת לחופשה ביום חופתו... איך זה נראה?... לא תהיה קיום לחתונה הזאת... זה הימים הגדולים לזכות לתורה ובגדול.

אבל בימי חנוכה שנשארים בישיבה, שגם אז לא יהיה חנוכה?!... שיהיו מסיבות חנוכה במקום חיזוק בתורה?!... זה לא נקרא "אז נדברו".

בואו נייקר את מה שקבלנו, נייקר את המתנות שלנו, נייקר את סדר שלישי... לא לכל חתונה רצים... אחרת מאבדים נצח!

מרן רה"י זיע"א אמר, כולם מפחדים מראש השנה ממוות ומחלות. אני גם מפחד מזה, אבל זה לא עיקר הפחד שלי... עיקר הפחד שלי, שיהיה לי כל יום סידור קידושין או אירוסין, וזה יהרוס לי את כל זמן חורף או את כל זמן קיץ... אני רוצה ללמוד!

בחור צריך לדעת - שאם הוא הולך מהדף גמרא לחתונה, הוא מוסר נפש בשביל החתן! הוא מוסר נצח למען החבר שלו!... אם הוא לא צדיק יסוד עולם - שלא יוותר כ"כ מהר על כזה רכוש למען השני... אמנם צריכים ללכת, אבל זה מהדברים שיש להם שיעור... יש גבול. ומאי חנוכה? דתנו רבנן!....

לע"נ

האשה הצדקנית מרת **אסתר פרלמוטר** ע"ה
בת הג"ר **דוד הלוי הברפלד** זצ"ל
נלב"ע כ"א כסלו תשפ"ג
תנצב"ה

לע"נ

אבינו רועינו רבן של ישראל מרן ראש הישיבה
רבי אהרן יהודה לייב ב"ר נח צבי זצוקללה"ה זיע"א
נלב"ע כ"ד כסלו תשע"ח
תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר וכן הספדים ועוד, בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ניתן לתרום לגליון מכל עמדות נדרים פלוס ברחבי הארץ באמצעות לחצן קופות נוספות בחיפוש יש להקיש ארחות חיים או קוד מוסד 1000729 כמו"כ ניתן לתרום דרך המערכת הטלפונית הממוחשבת נדרים פון בחיגו לטלפון 037630585 שלוחה 2071 או במספר פלא' 053-415-3025 כל מי שיכול לעשות הוראת קבע אפילו של 5 ש"ח תבוא עליו ברכה, וכל המוסיף... ניתן לקבל את הגליון במייל: 4166058@gmail.com